

Besøg på modersmål

Et tilbud til ældre med anden etnisk baggrund

BESØG PÅ MODERSMÅL

Vi er et korps af frivillige, der besøger ensomme ældre migranter og kommunikerer med dem på deres modersmål. Vi er foreningen "Verdens kvinder i Danmark". Foreningen er en sammenslutning af kvinder, der kalder sig "kærlighedsmigranter". Det er kvinder, der er blevet gift med en dansker, og som derfor er flyttet til Danmark som voksne, og som ofte har efterladt deres forældre i hjemlandet.

Som migrantkvinder kan vi ikke undgå at bekymre os om vores fremtid. Vi ved af erfaring, at gamle, syge mennesker tit mister korttidshukommelsen, mens de sagtens kan huske, hvad der skete for længe siden. Det gælder også med hensyn til sproget. En ældre, syg migrant glemmer mere og mere det tillærte, danske sprog, mens han/hun ingen problemer har med det sprog, vedkommende fik ind med modermælken.

Men hvilke muligheder har vedkommende så for at kunne kommunikere på sit eget modersmål? Desværre meget få, og det er her, vi kommer ind i billedet, for vores projekt er nemlig en af de muligheder.

I løbet af de tre år, vi har eksisteret, har vi **etableret 140 par** bestående af en ældre, ensom person og en besøgsven. Der er **i alt 250 besøgsvenner** med i vores projekt. **Sammen taler vi 34 sprog**. Det er albansk, arabisk, bosnisk, bulgarsk, dari, engelsk, farsi, filippinsk, finsk, fransk, færøsk, græsk, hebraisk, hollandsk, islandsk, italiensk, kinesisk, kurdisk, makedonsk, nepalesisk, norsk, pashto, polsk, punjabi, russisk, serbisk, spansk, thai, tjekkisk, tyrkisk, tysk, ukrainsk, ungarsk, urdu.

.....

Vores frivillige besøger både ældre mænd og kvinder, enten på plejehjem eller i deres egen bolig. Konsulenter fra Københavns Kommune og ansatte på plejehjem hjælper os med at få kontakt med ensomme mennesker. Desuden henvender flere og flere familiemedlemmer sig til os for at få hjælp, hvilket vi er meget glade for.

Sønner og døtre indser, at deres far eller mor sidder alene og uden nogen at tale med dagen lang enten i deres egen lejlighed eller på plejehjemmet. Derfor er hvert eneste besøg af en frivillig noget, der virkelig gavner.

Vi har her i brochuren samlet nogle historier, der viser netop det, og som samtidig illustrerer, hvad vores projekt går ud på, og hvad vores frivillige kan bidrage med, nemlig at bringe lidt lys og glæde ind i et ellers ret isoleret menneskes tilværelse.

Yderligere information om vores projekt kan findes på vores hjemmeside

www.besoegpaamodersmaal.dk

Man kan desuden læse om aktuelle begivenheder på vores Facebook-side, eller kontakte os enten på mail kontakt@verdenskvinder.dk eller på mobil: 60133396.

Med venlig hilsen

Alma Bekturganova Andersen

leder af "Besøg på Modersmaal"

En ildsjæl med et stort hjerte fandt sin egen besøgsvært

Katarzyna har polske rødder, og hun arbejder til daglig som receptionist på et hotel i København. Igennem flere måneder sidste år besøgte de samme polske gæster regelmæssigt hotellet. Det viste sig, at de ofte rejste til København for at besøge et ældre, kvindeligt familiemedlem, som nu var flyttet på et københavnsk plejecenter, fordi hun ikke længere kunne klare sig selv.

Den ældre kvinde blev meget glad, hver gang hendes familie kom på besøg. Hun blev så glad, at familien fik rigtig dårlig samvittighed, når de skulle hjem til Polen igen. Katarzyna syntes, det var synd for dem alle og tilbød derfor at besøge den ældre kvinde i familiens fravær.

Katarzyna besøger stadig den ældre kvinde, og det er så hyggeligt, at hun helt sikkert vil fortsætte, og hun har derfor allerede kontaktet "Besøg på Modersmål" og meddelt, at når den ældre kvinde ikke er her mere, så vil hun vældig gerne matches med en ny besøgsvært, for samvær på modersmål giver rigtig meget mening.

Flygtninge bidrager skam også til projektet

Mohammed og hans hustru og tre børn kom til Danmark som flygtninge fra Syrien i 2018. Mohammed fik hurtigt job som chauffør, og selv om han havde travlt med familie, arbejde og ikke mindst med at finde sig til rette i et nyt land, meldte han sig alligevel som besøgsfrivillig, da han hørte om projektet. Mohammed ville meget gerne bidrage med sin tid og sit modersmål i forhold til at hjælpe ensomme, ældre i samfundet.

"Besøg på Modersmål" matchede Mohammed med en ældre, ensom arabisktalende mand, som på grund af sygdommen Parkinson boede på et plejecenter på Nørrebro. Ud over sit bevægelseshandicap kunne den ældre mand ikke kommunikere med tale, så når Mohammed var på besøg, var det kun Mohammed, der sagde noget. Han fortalte stort og småt om livet i Danmark og Syrien på arabisk, mens den ældre mand sad ubevægelig og uden mimik og lyttede.

Mohammed havde svært ved at afgøre, om hans besøg gav nogen mening, om Abdullah hørte ham, men ved et af besøgene sagde en plejehjemsmedarbejder: "Se, han forsøger at smile til dig. Vi har aldrig set hans øjne gnistre sådan."

Besøgsven fik uventet opgave

Vores besøgsven, Olga, som er 80 år gammel, havde til opgave at besøge en flygtning fra Ukraine, som også er 80 år, nemlig Bogdan. Han er i sin høje alder endt i et nyt land, hvor ingen kunne forstå, hvad han har gennemlevet, men det kunne Olga.

Bogdan er handicappet. Allerede før krigen mistede han virkelighedssansen, og krigen havde en voldsom indvirkning på ham. Derfor besluttede hans familie, at han hurtigst muligt skulle evakueres.

Bombningerne gjorde ham meget bange, og han begyndte at få urinretention (vandladningsproblemer) allerede på det tidspunkt. Det lykkedes Bogdan, ledsaget af sin søn, Andrej, at komme til Danmark.

Bogdans kone blev evakueret senere og fór vild. Ingen i familien ved, hvad der er sket med hende. Enten er hun død på rejsen, eller også er hun blevet sendt til Rusland og kan ikke komme i kontakt med sine pårørende. Andrejs kone bor i et beskyttelsesrum i Kharkov sammen med deres lille barn.

Olga skulle først og fremmest hjælpe konsulenter fra kommunen med at lære Bogdans historie at kende, for hverken han eller hans søn, Andrej, taler dansk eller engelsk. Desuden var det hendes opgave at få Bogdan til at tage imod hjælp, men han accepterer den praktisk talt ikke. Han er bange for fremmede og meget genert og blufærdig, når de forsøger at børste hans tænder og vaske ham. Han afviser det hele.

Besøgsvenner hjælper personalet på plejehjem

Et eksempel på forskel i kulturel og social bagage

Personalet på et plejehjem har bedt os om at hjælpe dem med at forstå, hvorfor en af beboerne tit er sur på dem. Hun får pludselige hidsighedsanfald og råber op på sit modersmål, selv om hun taler godt dansk.

En, vi har under værgemål, fortalte os, at beboeren havde været leder af et af de største turistbureauer i et østeuropæisk land. For beboerens kontaktperson betød det, at så havde hun sikkert arbejdet med mennesker og interesserede sig for sit lands historie og seværdigheder.

Men nej, for hende betød det noget helt andet, nemlig at hun havde været nomenklatura-arbejder, at hun havde haft en masse folk under sig, og at det vigtigste i forhold til arbejdet med disse mennesker havde været disciplin og at underordne sig. Så vidt vi ved, var landets største turistbureau også det eneste på den tid og underlagt staten og det kommunistiske regime. For at være leder af et bureau som dette, krævedes det, at man var medlem af det kommunistiske parti, hvilket betød, at man var underlagt en højerestående magt samt, at man måtte stille store krav til dem, der var underlagt en selv. Det var en højtstående stilling i samfundshierarkiet og for at opnå det, måtte man have en vilje af stål og en autoritær personlighed. Desuden betød en stilling af den kaliber, at man som person var vant til, at alt, hvad man ejede, var af bedste kvalitet.

Hendes fortid var således grunden til hendes aggressive opførsel - både i forhold til at modtage ordrer (som f.eks. hvornår og hvordan hun skulle skifte tøj) og i forhold til, hvis nogen foreslog hende at tage brugt tøj på.

En datter siger: Det er en god ide!

I vores marokkanske familie har vi brug for professionel hjælp til min mor i hendes fritid, og vi er parate til at betale for det. Og jeg tror, at mange andre i en lignende situation har det på samme måde.

Vi er en stor familie, og min mor er efterhånden blevet en ældre dame. Vi hjælper hende alle sammen så godt, vi kan: Én kigger forbi og køber ind for hende, en anden hjælper med oprydningen.

Kort sagt gør vi alle de nødvendige, praktiske ting. Min mor bor imidlertid alene, mens alle vi andre arbejder. Det, hun har brug for, er, at nogen går med hende ud at handle, sådan som hun har gjort hele sit liv, men hun føler sig ikke længere tryk ved at forlade hjemmet. Men **hvis der nu var en, der talte hendes modersmål, og som kunne gå med hende til grønthandleren, hvor hun så selv kunne købe frugt og grøntsager** og samtidig få en snak såvel med grønthandleren som med ledsageren, så ville det være en stor hjælp.

Hvis jeg har en ledig stund efter arbejde, kigger jeg sommetider forbi, men når jeg dukker op, er hun opslugt af en tv-serie, som jeg har svært ved at forholde mig til. Så når jeg går igen, er det med en følelse af, at jeg har forstyrret hende. Men hvis nogen simpelthen bare kom på besøg for at sidde og se sæbeoperaer sammen med hende, ville det være en uvurderlig støtte. Så kunne de se serien sammen, drikke te og spise kage og begge leve sig ind i de medvirkendes strabadser.

Besøg på modersmål - også godt for børn!

Amila er en ung kvinde med bosniske rødder, og selv om hun har dansk statsborgerskab, bor hun for tiden i Malmø med sin afrikanske mand og deres nyfødte barn. Hendes mand har endnu ikke fået opholdstilladelse i Danmark, så de er indtil videre nødt til at bo i Sverige. Amila studerer på Københavns Universitet, og hun pendler derfor mellem Sverige og Danmark flere gange om ugen.

Livet som nybagt mor i Sverige har gjort, at Amila er begyndt at savne sin bosniske familie - sproget, nærværet og støtten. Amila kontaktede derfor "Besøg på Modersmål" og bad om at blive matchet med en besøgsvært, og hun bad også om mulighed for at kunne tage sit barn med.

Amila og baby har nu været besøgsfrivillig hos en ældre, bosnisk kvinde i København i halvandet år, og det er en stor succes. Amila føler, at hendes barn har fået en "københavnsk mormor", og at **samværet og samtalerne på bosnisk har været meget vigtige for den ældre kvinde** og også vigtige for hendes barns sprogdudvikling.

Hun var ikke dement...

Den historie, vi fik fortalt af Sven fra Seniorcentret Sankt Joseph, rørte os dybt. Den viste tydeligt, hvor ensomme ældre migranter kan være.

Sven fortalte, at de engang fik et opkald fra et plejehjem, som spurgte, om de havde nogle erindringskasser, de kunne låne ud til en af deres kinesiske beboere. Centeret inviterede beboeren til at komme på besøg med sin hjælper for at se, hvad de kunne gøre for hende. Invitationen blev modtaget. Så snart kvinden ankom til centeret i sin kørestol og hørte nogle af de kinesiske tilstedeværende

tale hendes sprog, sprang hun nærmest ud af sin stol i sin iver efter at komme hen og tale med dem. **Da hun først var begyndt at snakke, ville hun nærmest ikke stoppe igen**, og personalet fra plejehjemmet var overraskede, da de havde troet, at hun var meget dement, hvilket nu viste sig ikke at være tilfældet.

Svens historie fik os endnu en gang til at tænke over, hvor mange ældre migranter, der havner i en lignende situation. Det er jo klart, at de på et givent plejehjem ikke kan sikre sig, at personalet behersker alle tænkelige fremmedsprog.

Nærvær, empati og omsorg

Jeg er besøgsven til russiskfødte Liudmila, som bor i en toværelses lejlighed i et ældreboligkompleks. Hun er dement, og hendes dansk kundskaber er næsten væk. Hun skal have medicin og mad tre gange dagligt, men fordi hun ikke kan kommunikere på en fornuftig måde, kan plejepersonalet nemt komme til at misforstå hendes signaler, også fordi hun har glemt sit danske sprog og kun taler russisk. Derfor kan hun ikke give udtryk for, om hun er mæt, eller om hun har ondt nogen steder. Uden kommunikation går det ud over den rette pleje og trivsel. Hun føler sig ensom og fortabt sammen med sine to katte.

Jeg er sammen med hende et par gange om ugen, og vi oplever mange ting sammen. Vi har et fællesskab, og vi taler godt sammen om Liudmilas liv. Hun smiler og smågriner. Spiser og drikker lidt. Vi læser bøger på russisk og ser gamle film.

Jeg kan mærke hendes magre krop, fyldt med smerter i fingre og led. Hun vejer mindre og mindre, hver gang jeg kommer og besøger hende. Hun er næsten kun skind og ben. **Et godt helbred afhænger ikke kun af den fysiske tilstand, men også af humør og særligt af kommunikation med venner**, men desværre får man jo færre og færre venner, når man bliver ældre.

Derfor skal vi arbejde for en mere individualiseret tilgang til hverdagsliv, fællesskab og afslutning på livet for de medborgere, der har brug for ekstra omsorg og pleje. Så vi kan hjælpe ældre som Liudmila. Vejen til et bæredygtigt seniorliv for sårbare og udsatte grupper af ældre går gennem en ny tankegang, som handler om tid, nærvær, empati, omsorg, medbestemmelse og et godt hverdagsliv.

Det er de små ting, der tæller

Dusanka besøger tit serbiske Milomir, og deres relation og samvær betyder meget for dem begge. Det, der glæder Dusanka mest, er, når empati, nærvær og de "små ting" skaber glæde i Milomirs liv. Det gør faktisk Dusanka helt lykkelig at kunne bidrage til det.

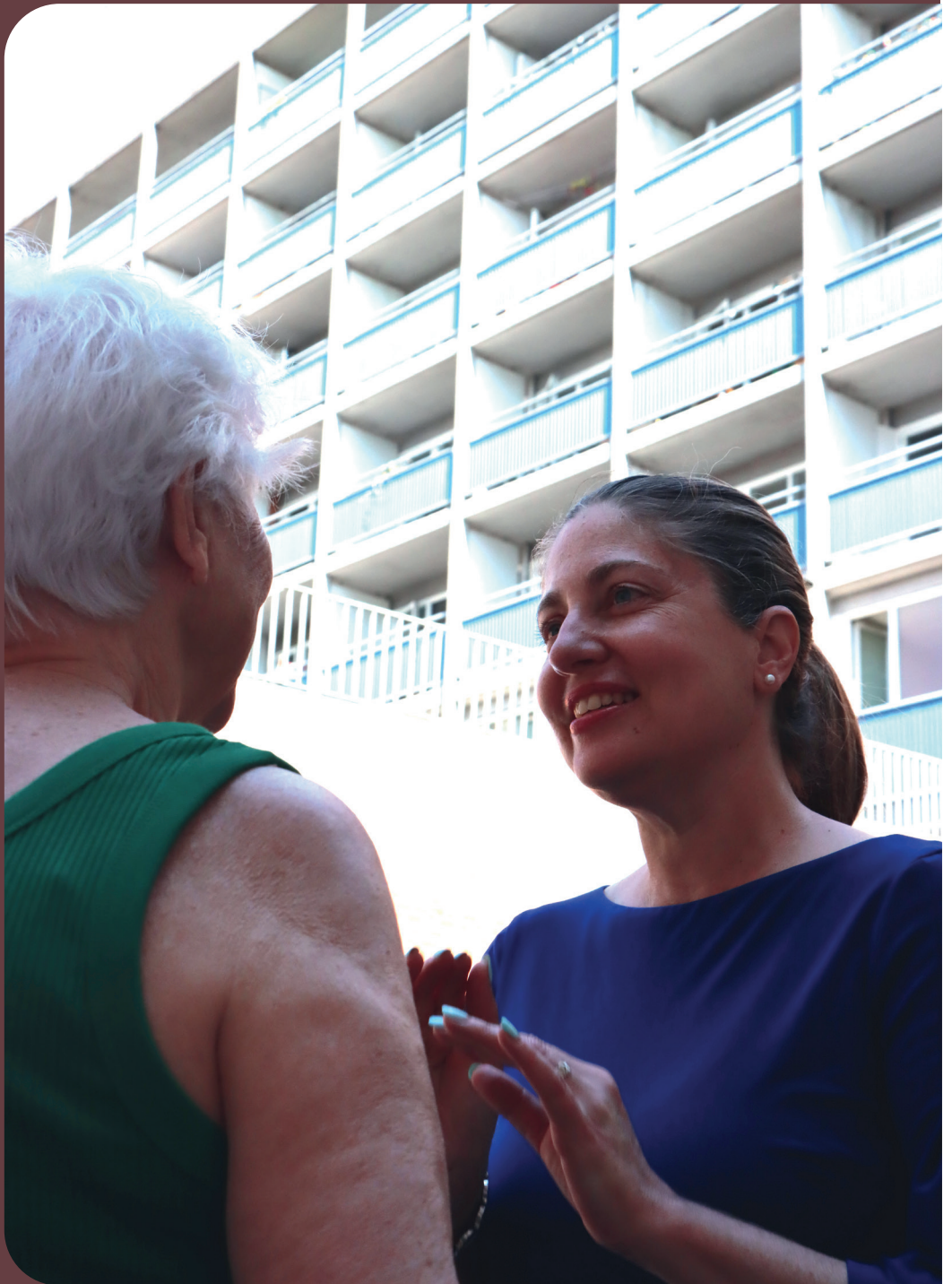

Som f.eks. da Dusanka besøgte Milomir kort efter hans fødselsdag og som en overraskelse havde kage med - med lys i! Milomir blev meget glad og rørt. **Milomirs smil og glade øjne betød mere end tusind ord for Dusanka.**

Eller da de forleden gik en tur i nabolaget. For Dusanka var det bare en lille, almindelig gåtur. Men for Milomir var det fantastisk. Han fortalte, at det var så dejligt efter lang tid at gense lokalområdet igen - huse, træer, butikker.

Og så har Dusanka og Milomir mange gode snakke. Milomir fortæller tit om sit liv, og Dusanka er meget imponeret over alle de spændende historier, som Milomir kan huske. Og så taler de om deres fælles interesse - serbisk fodbold! Dusanka og Milomir kender alle de serbiske klubhold og mange af spillerne.

Og de taler om Serbien. Om bilrejser dertil og store og små serbiske byer, som de begge kender. Det giver dem et fællesskab - et bånd, som betyder noget.

Beskeder fra plejecenteret...

"Vi har besøg af Fidan, der sidder og taler med Gjule. Det går så fint. Gjules øjne skinner."

"Så har Sinikka og Maria mødt hinanden. Det gik vist rigtig godt. I hvert fald har jeg aldrig før hørt Maria tale så meget som i dag - og jeg har trods alt mødt hende flere gange de sidste fem år. Håber, det bliver til fælles glæde."

Vores græsktalende besøgsven Delfina skriver...

"Jeg glæder mig hver uge til at besøge Rula, og når vi er sammen, flyver tiden af sted. Hun er så kærlig og venlig og virker meget glad for mine besøg. Mine følelser for Rula er vokset, og jeg bliver rørt hver gang, jeg tænker på hende, og jeg vil så gerne gøre hende glad."

Jeg har været virkelig, virkelig heldig med dette match og er så glad og taknemmelig for, at vi er blevet en del af hinandens liv."

Antonia får BESØG PÅ MODERSMÅL

'Besøg på Modersmål' er et tilbud til ældre borgere med etnisk minoritetsbaggrund, der på grund af sproglige og kulturelle barrierer savner kontakt til andre i hverdagen.

At få snakket lidt med nogen i løbet af dagen og ugen kan gøre en stor forskel – på både gode og dårlige dage. Men ikke alle har de samme muligheder for den jævnlige kontakt og samtale. Særligt på det sprog, de befinder sig bedst i.

Tilbuddet 'Besøg på Modersmål' går ud på, at et korps af frivillige besøger ensomme seniorer med forskellig etnisk oprindelse og taler med dem på deres modersmål. Det kan både foregå derhjemme, på det lokale bibliotek, en café eller et fælles udflugtssted. 91-årige Antonia er en af dem, der har haft glæde af tilbuddet og fået mere end blot en samtalepartner ud af det.

Fra besøgsven til 'familia'

Antonia er oprindeligt fra Spanien. Hun har været dansk gift og bor i Bagsværd. Hun sagde ja til tilbuddet om en besøgsven på sit modersmål, da hun på det tidspunkt var meget alene og følte sig 'en lille smule ensom', som hun forsigtigt udtrykker det.

Den første besøgsven, Antonia blev matchet med, var den 38-årige spanier Haime fra Madrid. Og selvom de kun mødtes en håndfuld gange gennem nogle måneder, blev han som et barnebarn for Antonia. Hun beskriver ganske enkelt deres relation som 'familia': - Han siger til mig: Jeg ser dig som en bedstemor, griner Antonia og tilføjer, at hun også prøver at være som en bedstemor til Haime.

Besøg på egne præmisser

Hver gang Antonia og Haime mødtes, var det i Antonias hjem. Mødested, tidspunkt, form og indhold er nemlig fuldstændig op til den enkelte seniors ønsker, behov og præmisser. - Vi talte som oftest bare en masse og spiste sammen i flere timer – alt sammen spansk. Specielt, hvis han havde været hjemme i Spanien. Han tog nogle specialiteter med, og så lavede jeg noget andet spansk herhjemme til, fortæller Antonia.

Men efter fire måneder takkede Haime ja til et jobtilbud i Tyskland, og kort tid før han rejste, blev Antonia matchet med sin nye spanske besøgsven Martha, som oprindeligt kommer fra byen Cadiz. Antonia og Haime bevarer dog kontakten over telefonen.

Åbenhed gør forskellen

Til spørgsmålet om, hvad der bliver talt om, når Antonia har haft Haime og Martha på besøg, svarer hun straks: - Jamen, de er jo begge som familie. Vi snakker om alt muligt. Vi snakker om private ting, om vores problemer. Vi snakker om vores familier, som var vi i familie. Selvfølgelig savner jeg også Spanien. Det er jo mit land. Det er lige meget, om jeg har boet her i Danmark i 50 år eller én dag. Selvfølgelig savner jeg det.

Og Antonia kan varmt anbefale 'Besøg på Modersmål' til andre seniorer i samme situation. Det handler bare om at være åben.

- *Åbn dine øjne, dit hjerte. Det er dejligt*, siger hun.

Sammen mod ensomhed

'Besøg på Modersmål' foregår også i samarbejde med Gladsaxe Kommunes projekt 'Sammen mod ensomhed', som sætter fokus på at forebygge og opspore tidlige tegn på ensomhed blandt seniorer. Der er allerede søsat flere tilbud og aktiviteter i Gladsaxe, som har til formål at bekæmpe ensomhed.

Af Mark Macmillan Kay, redaktør på Værebros blad

**Kender du en ensom ældre person,
som har brug for kontakt på sit modersmål,
så send os en mail på
kontakt@verdenskvinder.dk
eller ring på tlf. 6013396.**

Denne brochure er udviklet med støtte fra:

Nørrebro
Lokaludvalg